● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ●

● ZADRUŽNI DOM V ZALOGU

Prostor je za vse, le dogovor manjka

V povojnih letih so zlasti na podeželju zrasli številni zadružni, kulturni in društveni domovi, v katerih so svoj prostor našli kinematografi, knjižnice, gledališke skupine. V njih je potekalo kulturno življenje kraja in gledalcev je bilo na raznih prireditvah vedno dovolj. Zdaj pa večina teh domov samuje, razpada; knjižnice so se umaknile trgovskim lokalom, kinematografi bifejem, kulturne dvorane so pričeli uporabljati kot skladišča delovnih organizacij in podobno. Vzdrževanje teh domov in plačevanje tako imenovanih funkcionalnih stroškov postaja marsikje vse večji problem.

Zadružni dom v Zalogu

Med tistimi domovi, ki so bili zgrajeni s prostovoljnim delom, je tudi zadružni dom v Zalogu. Tudi v njem so bili včasih kinematograf, knjižnica, gledališki oder, tako da je kulturno umetniško društvo Svoboda iz Zaloga, ki je do takrat imelo svoje predstave v Cirilovi dvorani, vendarle našlo primeren prostor za svojo dejavnost. Kot je zapisano v knjižici »50 let delavske kulture v Zalogu«, ki je izšla leta 1978 (uredil jo je Ivan Lukančič), se je na tem odru zvrstilo prek sto Založanov in Založank, Kašljanov in Kašljank, ki so sodelovali v tej gledališki skupini.

Toda žal je večina članov iz takšnih ali drugačnih razlogov prenehala delovati, eden prvih vzrokov za to pa so bili prav gotovo neogrevani prostori doma. Zaradi mraza je bilo tudi gledalcev vse manj. Kdo neki si bo prišel ogledat še tako zanimivo predstavo, če pa bo moral sedeti v mrzli dvorani in na neudobnih stolih. Konec leta 1977 je bil ukinjen kinematograf, knjižnica se je umaknila bifeju. Vendar pa na sivem pročelju doma, na tistem njegovem delu, ki zre na Agrokombinatsko cesto, še vedno visi napis »KINO« in nepoučene vabi k filmskim predstavam. Mar ne bi bil že čas, da bi se po šestih letih vendarle našel kdo, ki bi ga odstranil?

ŠPORT IN KULTURA SKUPAJ

Nekaj časa po ukinitvi kinematografa je zadružni dom, točneje bivša kinematografska dvorana, sameval. V njej je le še gledališka skupina Svoboda od časa do časa uprizarjala predstave. Potem pa je TVD Partizan predlagal, da naj bi bile v veliki dvorani še kakšne druge dejavnosti, tiste, za katere je v Zalogu zanimanje.

»Zdaj dom ni več prazen. S prostovoljnim delom smo obnovili veliko dvorano. V njej se vsak dan zvrsti od 70 do 100 mladih, ki igrajo namizni tenis. Ti tudi v republiškem merilu dosegajo zelo dobre uspehe,« je zdajšnje razmere v zadružnem domu opisal predsednik sveta krajevne skupnosti Zalog **Martin Pograjc.** »Strelsko društvo Partizan pa si je na balkonu, ki ga do takrat ni uporabljal nihče, uredilo strelišče. V to strelsko društvo so včlanjeni tudi mladi, ki na občinskih in republiških tekmovanjih dosegajo zavidljive uspehe.«

Tako je v dvorani, ki je bila od postavitve doma pa do nedavna, namenjena le kulturni dejavnosti, dobil svoje mesto tudi šport. Toda se seveda marsikomu zdi čudno. Igralci namiznega tenisa so v dvorani tako rekoč ves dan in še zvečer, tudi strelci pridno vadijo, nekajkrat so bili ob koncu tedna v njej tudi mladinski plesi. Dramska skupina Svoboda zdaj ne more več kadarkoli uporabljati odra, saj so udarci žogic glasnejši od njihovega govorjenja. Na predstave se pripravljajo v sobici za odrom, oder pa jim je menda na voljo le ob sredah.

»Šest do sedem vaj moramo imeti na odru,« pravijo gledališčniki. »Včasih je režiser sedel v dvorani, tako da je od daleč videl vse pomanjkljivosti pri igri. Zdaj stoji le meter stran od nas, kar pa je preblizu.«

DOGOVORITI SE O UPORABI IN PLAČEVANJU STROŠKOV

Čeprav so igralci gledališke skupine Svoboda ponesli ime Zaloga od Primorske do Bele krajine, lani so na primer gostovali triindvajsetkrat, pa se jim zdi, da v domačem kraju ne dobijo nikakršne pohvale in priznanja za svoje delovanje. Idealno bi bilo, pravijo, če bi imeli mirno in toplo dvorano, oder... Ker pa to ni uresničljivo, vidijo izhod v pametnem dogovoru, kdo in kdaj naj dvorano uporablja. Tega razporeda bi se potem seveda morali držati vsi.

Člani gledališke skupine Svoboda pa naštevajo še druge stvari, ki jih težijo: kos odrske zavese je odtrgan; stolov ni več, tisti pa, ki so še ostali, so slabi; kulis ne morejo prek noči pustiti na odru. Slabe razmere odvračajo mlade od igre. Saj prihajajo, a ne vztrajno. Vse manj nas je, ugotavljajo z grenkobo. In zmeraj manj nas bo, menijo.

Že pred časom so se na skupnem sestanku v prostorih krajevne skupnosti rečali vsi tisti, ki jih zadeva uporaba velike dvorane, da bi se domenili, kdaj bi imel kdo na voljo prostor. Na papirju so urnik uskladili, v praksi pa ni nikoli zaživel. Martin Pograjc je razložil: »Po tem urniku naj bi gledališka skupina imela dvorano zase ob sredah, toda če jih dvakrat ali trikrat ni, drugi vidijo, da je prostor prazen in ga zato zasedejo.« Gledališčniki trdijo: »Domenili smo se, da bomo imeli ob sredah oder, zdaj pa to ne velja več.«

Poleg tega, kdaj naj bi se kdo nahajal v prostoru, pa so problemi še drugi. Prav gotovo sodi med največje tudi ogrevanje doma, saj je s starimi pečmi na olje in premog skorajda ne mogoče dovolj dvigniti temperaturo v vseh prostorih. Predsednik namiznoteniškega kluba (NTK) Vesna **Viktor Agrež** meni takole: »Smo zainteresirani za to, da bi odbor, ki smo ga imenovali, naredil razpored za uporabo dvorane. Smo pa tudi za to, da se zmenimo, kdo bo plačeval stroške ogrevanja. Zdaj jih namreč plačujemo sami, dvorano pa uporabljajo tudi drugi. Če na primer odgrnemo zaveso na odru, se temperatura v dvorani zniža za deset stopinj Celzija. To pa stane! Še en primer, ki zadeva vzdrževanje: pri mladinskih plesih se parket precej uniči. Mi ne moremo vsakokrat plačevat ponovnega lakiranja, saj to stane okoli 200.000 dinarjev. Z mladinci smo se sproti dogovarjali o tem, kdaj jim je na voljo prostor in kdaj ne. Toda zgodilo se je, da je bila dvorana dan ali dva po njihovem plesu, ko smo mi imeli tekmovanje, še zadimljena in smrdelo je po cigaretah. Igralci so se zato pritoževali pri namiznoteniški zvezi.«

Predsednica osnovne organizacije ZSMS v Zalogu **Vlasta Ribič** pa pojasnjuje: »Oktobra smo se mladinci odločili, da v novembru priredimo štiri plese. Na prvo in hkrati največjo težavo smo naleteli, ko smo hoteli dobiti dvorano. NTK Vesna je namreč zahteval od nas — verjetno upravičeno, saj je dvorano tudi preuredil — plačilo za uporabo in prilagoditev njihovemu urniku. Poleg tega smo morali uskladiti urnik še s strelci in dramsko skupino. Na prvem sestanku smo se dogovorili za okvirni urnik in plačilo kurjave, kasneje pa smo se morali še večkrat sestati, da smo lahko izvedli vse štiri plese. Poudariti moramo, da nam je NTK Vesna šel zelo na roko, tako da smo kljub težavam in ob pomoči ansambla GO-GO le izvedli, kar smo si zamislili. S plesi smo začasno prenehali, nadaljevali pa jih bomo, ko ne bo več potrebno ogrevati dvorane in tako plačevati tudi teh stroškov. Mislimo, da bi s pametnim urnikom lahko zadovoljili vse uporabnike dvorane. Vemo, da je to težko, toda z dobro voljo in prijazno besedo se da narediti vse.«

IN KAKO V PRIHODNJE?

Kakšna prihodnost se torej obeta zadružnemu domu in bivši kinematografski dvorani? Videti je namreč, da se stvari vendarle obračajo na bolje. Martin Pograjc je povedal, da v krajevni skupnosti razmišljajo takole: »Letos smo prišli v prioritetni program krajevnih skupnosti in tako že imamo zagotovljenih 320.000 dinarjev, nekaj denarja pa bo prišlo še od najemnin. Tako bi letos in prihodnje leto naredili centralno ogrevanje, poskusili pa bi prenoviti tudi avlo in stopnišče do prvega nadstropja. Pri projektivnem ateljeju Slovenijales so že izdelali idejno rešitev funkcionalne ureditve doma, ki ima to odliko, da jo bo mogoče postopoma uresničevati.«

Načrti pa gredo še dlje. »Pogovarjali smo se tudi že o tem, da gostinsko podjetje ABC Pomurka ne bi imelo več bifeja v poslopju. Namesto tega bi radi imeli pošto ali banko, vendar poštarji zahtevajo previsoko udeležbo. Tudi klub upokojencev se bo preselil na Poljane. Vemo, da bi bilo najbolj prav, če bi lahko ves dom uredili tako, da bi služil krajanom, vendar si tega ne moremo privoščiti, saj denar, ki ga dobimo od najemnin za lokale, potrebujemo za vzdrževanje poslopja. Drugače bi sicer dom, podobno kot marsikje drugje v Sloveniji, propadal.«

Kot je torej videti, so vsi, ki bi želeli še naprej uporabljati veliko dvorano zadružnega doma v Zalogu, pripravljeni na pogovor. Bilo bi nadvse škoda, če ne bi našli skupnega jezika. Kajti kakršnakoli ljubiteljska dejavnost, pa naj si bo to kulturna ali športna, bogati in dopolnjuje človeka. Pa tudi ne bi bilo prav, da dejavnosti, ki imajo v Zalogu že več kot 50-letno tradicijo, pustimo propasti.

DARJA JUVAN

PISMA BRALCEV

Ni mi všeč, da se v naših trgovinah in trafikah ne dobijo olimpijske značke, kot je to bilo vedno in povsod, kjer so take igre že bile. Tam so prodajali značke že več kot leto dni pred začetkom olimpijskih iger.

●

Ni mi všeč, da slišimo razne elemente oslavljati z »gospodi«, kar se dogaja celo na televiziji in po radiu. Kdaj se bomo navadili imenovati se s tovariši?

●

Ni mi všeč, da moščanska toplarna izgublja toliko energije z izpuščanjem pare, kar povzroča poleg vsega tudi strahovit ropot. Ali bi se ne dala ta energija uporabiti v kake koristne namene?

MARKO MARION

HALMA

Kaj je halma? Halma (iz kota v kot) je igra z Daljnega vzhoda. Igra se na igralni plošči s 16 × 16 = 256 kvadratnimi polji. V vsakem kotu je »dvorec«. Vanj se ob začetku igre postavi 19 figuric (če igrata 2 igralca), oziroma 13 figuric (če igrajo 3 ali 4 igralci). Cilj igre je v tem, da se s premikanjem ali preskakovanjem figuric čimprej pride iz svojega v nasprotnikov »dvorec«, tj. v nasproti ležeči kot. Komur to prej uspe, zmaga.

Kdaj in kje lahko igrate halmo? Vsak torek in četrtek od 18. do 19. ure na Trgu oktobrske revolucije št. 13 (klet I) v Novih Fužinah.

Informacije: Andrej Golob, Trg oktobrske revolucije št. 13, 61110 Ljubljana-Moste, tel. št. (061) 446-206.

● PROGRAM V KULTURNEM DOMU ŠPANSKI BORCI

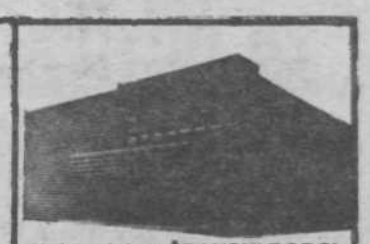

Kulturni dom ŠPANSKI BORCI

VELIKA DVORANA

3. februarja 1984 ob 19.30 — koncert moškega pevskega zbora Bizovik. Prodaja vstopnic dan pred predstavo od 16. do 19. ure in na dan predstave od 16. ure dalje pri blagajni KD Španski borci.

● DNEVI SLOVENSKE KULTURE

7. februarja 1984 ob 10. uri — Proslava ob kulturnem prazniku — Zaključeno za Srednjo šolo tiska in papirja;

ob 16.30 — A. Goljevšček: »Hiša« v izvedbi LGL — Zaključeno za OŠ Veljka Vlahovića;

ob 18. uri — A. Goljevšček: »Hiša« v izvedbi LGL — Zaključeno za OŠ Veljka Vlahovića;

ob 18. uri — Otvoritev fotografske razstave »8 + 8«.

8. februarja 1984 ob 9.30 — A. Goljevšček: »Hiša« v izvedbi LGL — Zaključeno za OŠ Hinka Smrekarja;

ob 11. uri — A. Goljevšček: »Hiša« v izvedbi LGL — Zaključeno za OŠ Tone Čufar;

ob 13. uri — »Zvoki in gibi« v izvedbi: Tomaž Lorenz — violina, Jerko Novak — kitara, Vojko Vidmar — gib. Zaključeno za srednjo kemijsko šolo.

9. februarja ob 9.30 — A. Goljevšček: »Hiša« v izvedbi LGL — Zaključeno za OŠ Maksa Pečarja;

ob 11. uri — A. Goljevšček: »Hiša« v izvedbi LGL — Zaključeno za OŠ Šlandrove brigade — Domžale.

16. februarja ob 19.30 — Koncertni večer v izvedbi: Leona Engelmana — klavir, Božo Rogelja — oboa, Marija Bitenc-Samčeva.

● LIKOVNI SALON

V likovnem salonu je od 7. do 25. februarja 1984 na ogled razstava fotografij »8 + 8«, ki smo jo pripravili v sodelovanju s fotografskim klubom ŠOLT iz Ljubljane. Razstava bo odprta vsak dan od 16. do 19. ure in ob sobotah od 10. do 12. ure.

Knjižnica Jožeta Mazovca

za odrasle:

— 6. februar: otvoritev likovne razstave Andreja Jemca z literarnim večerom Vena Tauferja;

— od 6. do 12. februarja: knjižna razstava »Evropska besedna umetnost v Prešernovem času«;

— 8. februar: slovenski kulturni dan v glasbeni sobi (evropska glasba v Prešernovem času);

— 8. februar: knjižna razstava »Prešernovi nagrajenci 1984«;

— 9. februar: literarni večer »Večer mladih ustvarjalcev«.

V pionirskem oddelku pa bodo naslednje prireditve:

— 7. februar: lutkovna igrica — Alenka in stari lev;

— 9. februar: ura pravljic — Urška in povodni mož (priredba);

— od 6. do 12. februarja: Knjižna uganka o pisateljih;

— 6. do 12. februarja: razstava »Domovi slovenskih pisateljev«.

V enoti Polje bodo v tednu od 6. do 12. februarja naslednji dogodki:

— knjižna razstava »Prešernova nagrada za literaturo«;

— knjižna razstava »Basni«;

— kviz ob bralni znački v počastitev kulturnega praznika;

— literarne uganke.

Obe enoti bosta imeli 8. februar »odprti dan«, ko bodo lahko vsi zamudniki vrnili knjige brez poravnave zamudnine.

M. MOHAR

● Spoštovani bralci, dopisniki in raznašalci!

Sporočamo, da bo Naša skupnost izšla 14. in 28. februarja, 13. in 27. marca ter tako naprej vsakih 14 dni. Vaše prispevke bomo objavili, če jih bomo v uredništvu prejeli vsaj 10 dni prej. Če pa se o prispevku poprej dogovorimo, pa lahko tudi kasneje. Vabimo vas k sodelovanju. Naša skupnost, Ob Ljubljanici 42, telefon 447-817